

**Zpráva o postupu prací na řešení problémů
popsaných v Podnětu k řešení situace
života osob s poruchou autistického
spektra a jejich rodin**

Obsah

1.	Úvod	3
2.	Informovanost veřejnosti	4
3.	Včasný záchyt	9
4.	Diagnostika	10
5.	Terapie.....	13
6.	Posudková praxe	17
7.	Vzdělávání	20
8.	Sociální služby.....	24
9.	Zaměstnávání	25
10.	Krizová situace v rodinách osob s PAS.....	26
11.	Statistiky	27
12.	Seznam zkratk.....	28

1. Úvod

Cílem předkládaného materiálu je zmapování způsobu plnění návrhů řešení obsažených v Podnětu k řešení situace života osob s poruchou autistického spektra a jejich rodin (dále jen „Podnět“). Podnět byl schválen usnesením vlády ze dne 8. února 2016 č. 111. V červenci loňského roku vláda projednala první zprávu o postupu prací na řešení problémů popsanych v Podnětu a svým usnesením ze dne 24. července 2017 č. 537 uložila předložit další zprávu do 31. prosince 2018.

Odpovědné resorty byly požádány o zaslání zprávy o realizaci úkolů spadajících do jejich působnosti dopisem vládní zmocněnkyně pro lidská práva a náměstkyně pro řízení Sekce pro lidská práva Úřadu vlády ČR ze dne 30. srpna 2018.

Z hodnotících zpráv jednotlivých resortů byla zpracována souhrnná Zpráva o postupu prací na řešení problémů popsanych v Podnětu (dále jen „Zpráva“). Zpráva se člení podle jednotlivých kapitol Podnětu. U každého úkolu je proveden souhrn plnění od všech odpovědných ministerstev.

Zpráva byla projednána na zasedání Odborné skupiny pro komplexní řešení situace života osob s poruchou autistického spektra dne 29. října 2018. K informacím ministerstev o plnění návrhů řešení zaujal stanovisko sekretariát Vládního výboru pro zdravotně postižené občany na základě jednání Odborné skupiny pro komplexní řešení situace života osob s poruchou autistického spektra (dále jen „PAS“).

2. Informovanost veřejnosti

1. Sjednotit obsah předávaných informací a posílit informovanost pracovníků v oblasti působnosti uvedených gestorů prostřednictvím Komunikačního souboru¹ v modifikaci pro jednotlivé skupiny adresátů formou metodického pokynu.

Gestor: MPSV, MŠMT, MV, MZ

Spolupráce: kraje

PLNĚNÍ MPSV:

Dne 8. září 2016 byl představen komunikační balíček pro komunikaci s lidmi s PAS na tiskové konferenci MPSV za účasti ředitele odboru sociálních služeb, sociální práce a sociálního bydlení Mgr. Davida Pospíšila. Téhož dne vydalo MPSV tiskovou zprávu² a zveřejnilo balíček na webových stránkách³. Odkaz je dostupný též při otevření záložky „Sociální práce a sociální služby“⁴ a „Zdravotní postižení“⁵.

Dne 27. září 2016 proběhl v rámci metodického dne pro metodiky sociální práce krajských úřadů MPSV v oblasti výkonu sociální práce v přenesené působnosti seminář, na kterém byla problematika PAS i Komunikační soubor zevrubně prezentován a následně rozeslán do území (krajské úřady a jejich prostřednictvím obecní úřady, generální ředitelství Úřadu práce ČR) jako součást zápisu z této porady. Bylo doporučeno, aby s dotčeným materiálem byli seznámeni vedoucí zaměstnanci a zejména zaměstnanci útvarů, kteří přicházejí do přímého styku s klienty, a kteří by se při komunikaci s osobami s PAS měli řídit danými doporučeními a pokyny. Viz též oblast 9. Zaměstnávání.

STANOVISKO K PLNĚNÍ: Úkol byl splněn. Stále však existuje malá informovanost o tomto tématu na úrovni veřejné správy, je proto třeba opakovaně seznamovat úředníky s touto problematikou.

PLNĚNÍ MŠMT:

Dne 8. září 2016 po tiskové konferenci, na které byl představen Komunikační soubor, vydalo MŠMT Doporučení k využití Komunikačního souboru ve školách a školských zařízeních. Tentýž den byl Komunikační soubor s Doporučením MŠMT zaslán elektronicky školám a školským zařízením zřizovaných registrovanou církví nebo náboženskou společností, školám a školským zařízením zřizovaným MŠMT. Ředitelům krajských úřadů byla elektronicky zaslána žádost o rozeslání Doporučení MŠMT a Komunikačního souboru jednotlivým školám. Komunikační soubor a Doporučení MŠMT byly zveřejněny na internetových stránkách MŠMT. Metodické doporučení aktuálně reviduje Národní ústav pro vzdělávání (dále jen „NÚV“) a pracovní skupina krajských koordinátorů péče o žáky s PAS, aktualizovaná verze bude zpracována do konce roku 2018.

STANOVISKO K PLNĚNÍ: Úkol byl splněn částečně. Nebyl zpracován metodický pokyn, pouze doporučení. Není uvedeno, jak je zajištěno seznámení a využívání materiálu v praxi. Doporučuje se zapojit do informovanosti také speciálně pedagogická centra (dále jen „SPC“), pedagogicko-psychologické poradny a Českou školní inspekci. Stále však existuje malá informovanost o tomto tématu na úrovni veřejné správy, je proto třeba opakovaně seznamovat úředníky s touto problematikou.

¹ Komunikační soubor tvoří několik dokumentů, jejichž smyslem je usnadnit aktérům nestandardní situace, kterou je pro osobu s PAS např. návštěva zdravotnického zařízení v rámci preventivní prohlídky, běžné ošetření či řešení akutního stavu. Cílem je zvládnout tuto situaci s minimálním negativním dopadem a s respektem ke specifickým potřebám osob s PAS. Komunikační soubor tvoří tyto dokumenty: Informační leták, Komunikační klíč, Desatero komunikace s pacientem. Podrobnější informace a jednotlivé složky Komunikačního souboru naleznete na <http://www.vlada.cz/cz/ppov/vvzpo/dokumenty/komunikace-s-lidmi-s-poruchou-autistickeho-spektra--komunikacni-soubor-139070/>.

² <http://www.mpsv.cz/cs/27838>

³ <http://www.mpsv.cz/cs/27838> a <http://www.mpsv.cz/files/clanky/27837/Komunikacni.soubor.PAS.pdf>

⁴ <http://www.mpsv.cz/cs/9>

⁵ <http://www.mpsv.cz/cs/8>

PLNĚNÍ MV:

Úkol byl realizován tak, že byly s Komunikačním souborem prostřednictvím dopisů náměstkyně ministra vnitra pro řízení sekce veřejné správy seznámeny územní samosprávné celky, Policejní prezidium ČR a generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR. Dopisy obsahovaly doporučení, aby se se zásadami komunikace s osobami s PAS seznámili všichni vedoucí pracovníci a pracovníci, kteří se dostávají při výkonu svého povolání do přímého kontaktu s klienty s PAS. Současně byla informace zveřejněna na internetových stránkách MV.

STANOVISKO K PLNĚNÍ: Úkol byl splněn. Stále však existuje malá informovanost o tomto tématu na úrovni veřejné správy, je proto třeba opakovaně seznamovat úředníky s touto problematikou.

PLNĚNÍ MZ:

MZ vydalo metodický pokyn (zveřejněn ve věstníku MZ č. 8/2016 dne 26. října 2016) a seznámilo s ním pracovníky poskytujících zdravotní služby i zástupce odborů zdravotnictví krajských úřadů, kteří mají informovanost rozšiřovat mezi své odvětvové příspěvkové organizace v oblasti zdravotnictví.

Na webových stránkách MZ je uveřejněn odkaz (http://www.mzcr.cz/Odbornik/obsah/komunikacni-soubor-pas_3707_3.html) s Komunikačním souborem.

STANOVISKO K PLNĚNÍ: Úkol byl splněn. Stále však existuje malá informovanost o tomto tématu na úrovni veřejné správy, je proto třeba opakovaně seznamovat úředníky s touto problematikou.

2. Včlenit vzdělávací akce o PAS do celoživotního vzdělávání v oblasti působnosti uvedených gestorů.

Gestor: MPSV, MŠMT, MV, MZ

PLNĚNÍ MPSV:

Od 1. června 2017 realizuje Úřad práce ČR systémový projekt „Rozvoj systému podpory zaměstnávání osob se zdravotním postižením na volném trhu práce“. V rámci realizace projektu je počítáno s proškolením projektových a kmenových zaměstnanců v oblasti komunikace s osobami s PAS. V současné době probíhá příprava veřejné zakázky na nákup vzdělávacích aktivit tohoto projektu. Poradenství pro osoby se zdravotním postižením a pro stávající či potenciální zaměstnavatele se bude věnovat napříč republikou celkem 99 nově přijatých zaměstnanců. Projekt má plánovanou realizaci do 31. června 2021.

STANOVISKO K PLNĚNÍ: Úkol byl splněn. Bude potřeba ještě doplnit v rámci uvedených programů informace o podobě a významu Průkazu osoby s PAS, jakmile bude vydán.

PLNĚNÍ MŠMT:

Průběžně a intenzivně probíhá na celém území ČR metodická podpora a další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti vzdělávání dětí, žáků a studentů (dále jen „žák“) s PAS v rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků prostřednictvím Národního institutu pro další vzdělávání (nabídka na <https://www.nidv.cz/>). Aktuální témata: Žák s poruchou autistického spektra – metody práce a výukové materiály; Inkluzivní vzdělávání žáků s poruchami autistického spektra na ZŠ; Výchova a vzdělávání dětí s autismem.

NÚV v rámci metodické pomoci školám a dalšího vzdělávání pracovníků škol a školských zařízení rovněž zajišťuje vzdělávací akce v oblasti vzdělávání žáků s PAS. Aktuální školení o tématech: Základní informace o vybraných intervenčních a vzdělávacích metodách a programech využívaných u dětí s PAS v ČR; Proškolení odborníků SPC pro potřeby uzpůsobení podmínek pro konání maturitní zkoušky u žáků se speciálními vzdělávacími potřebami; Screening poruch autistického spektra pomocí nástrojů Childhood Autism Spectrum Test (CAST) a Childhood Autism Rating Scale (CARS).

Průběžně probíhá metodická podpora pro pedagogické pracovníky prostřednictvím koordinátorek pro péči o děti s PAS, viz <http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/adresar-krajskych-koordinatorek-pas>.

Pravidla prevence vzniku problémových situací týkajících se žáků s PAS ve školách a školských zařízeních za účelem zajištění jejich bezpečnosti:

<http://www.msmt.cz/vzdelavani/zakladni-vzdelavani/dodrzovani-pravidel-prevence-vzniku-problemovych-situaci?highlightWords=metodik%C3%A9+doporu%C4%8Den%C3%AD+pas>
<http://www.inkluzie.upol.cz/portal/vystupy/>

MŠMT již od roku 2016 finančně podporuje přípravu odborníků pro práci s osobami s PAS v rámci projektu Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity na zavedení postgraduálního studia aplikované behaviorální analýzy (dále jen „ABA“) pro využití k práci s dětmi s PAS. Tento projekt bude financován z prostředků MŠMT po dobu 5 let (do roku 2020) v celkové výši 20,67 mil. Kč.

STANOVISKO K PLNĚNÍ: Úkol byl splněn.

PLNĚNÍ MV:

Vyšším a Středním policejním školám MV v Praze a v Holešově bylo uloženo zapracovat pravidla komunikace s osobami s PAS do školních vzdělávacích programů a to v rozsahu obsaženém v dokumentech Komunikačního souboru. Policejní školy MV zařadily problematiku osob s PAS do středního a vyššího odborného vzdělávání (ve vzdělávacích programech Bezpečnostně právní činnost, Dopravně bezpečnostní činnost a Přípravné trestní řízení) do předmětů Psychologie, Vývojová a Sociální psychologie, Psychologie pro dopravní policii a Vybrané kapitoly společenských věd v rozsahu jedné vyučovací hodiny. Rozsah zařazení problematiky je odpovídající náročnosti studia na daných školách. Realizace úkolu bude ověřována v rámci inspekční činnosti v policejních školách MV.

Dále bylo požádáno o zařazení pravidel komunikace s osobami s PAS do příslušných vzdělávacích programů Útvarem policejního vzdělávání a služební přípravy Policie ČR. Problematika osob s PAS bude zařazena do Základní odborné přípravy a do vzdělávacích kurzů pro policisty v souladu s výkonem konkrétní činnosti příslušníka Policie ČR ve vztahu k občanovi.

Problematika osob s PAS je dále začleněna do celoživotního vzdělávání úředníků. Předně byly v této souvislosti s „Komunikačním souborem“ prostřednictvím územních pracovišť odboru veřejné správy, dozoru a kontroly MV seznámeny územní samosprávné celky. Pro úředníky územních samosprávných celků je akreditovanými vzdělávacími institucemi nabízeno několik kurzů, které se tomuto tématu věnují.

Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR pro účel komunikace s osobami se zdravotním postižením zpracovalo novelu listu číslo 12 S Bojového řádu jednotek požární ochrany, který byl vydán pod názvem "Zásady komunikace s osobami se zdravotním postižením na místě zásahu". List je určen velitelům zásahů jako pomůcka pro řešení situace se zdravotně postiženými v místě zásahu při mimořádné události a slouží též pro účely výcviku velitelů zásahu a hasičů. Jedna část listu je zaměřena na osoby s duševním onemocněním.

Psychologové Hasičského záchranného sboru ČR se dlouhodobě věnují též problematice osob s PAS. Navštěvují semináře s tímto zaměřením a své znalosti a zkušenosti v této oblasti využívají pro účely odborné přípravy výjezdových hasičů. Dále byla zavedena podpora psychologů v kurzech k získání odborné způsobilosti pro různé funkce hasičů, kde frekventanty seznamují s různými aspekty výkonu služby při kontaktu s osobami se zdravotním postižením a s možnými úskalími těchto kontaktů. K zásahům při velkých mimořádných událostech nebo k zásahům, kde je nutné zajistit odbornou pomoc, jsou povoláváni členové posttraumatických týmů Hasičského záchranného sboru ČR, kteří zabezpečují první psychickou pomoc a péči o osoby zasažené mimořádnou událostí včetně osob se zdravotním postižením. Každoročně je pro zájemce z řad Hasičského záchranného sboru ČR organizována dvoudenní odborná příprava, jejímž obsahem jsou témata komunikace s osobami se zdravotním postižením při mimořádné události. Příslušníci Hasičského záchranného sboru ČR jsou seznámeni s dokumentem Desatero komunikace s pacienty s PAS a ve své činnosti zohledňují obsah tohoto dokumentu při komunikaci s osobami s PAS. Psychologická služba Hasičského záchranného sboru ČR vydala pro účel informovanosti relevantních cílových skupin i pro účel odborné přípravy výukové audiovizuální CD s odbornou problematikou přístupu zásahových sil k osobám se zdravotním postižením při zásahu.

STANOVISKO K PLNĚNÍ: Úkol byl splněn.

PLNĚNÍ MZ:

Všeobecné sestry si své základní znalosti a dovednosti získané kvalifikačním vzděláváním prohlubují a nově získávají v oblasti PAS, péče o pacienty s PAS, ve specializačním vzdělávání. Uvedená problematika je obsažena ve vzdělávacích programech specializačního vzdělávání v oborech Ošetrovatelská péče v pediatrii a Ošetrovatelská péče v psychiatrii.

Národní centrum ošetrovatelství a nelékařských povolání realizuje vzdělávání v oblasti problematiky PAS, péče o osoby s PAS, informace o PAS apod. ve specializačním vzdělávání tj. stav je stejný jako v minulém roce a v současné době vzdělání stále pokračuje ve specializačním vzdělávání v oboru Ošetrovatelská péče v pediatrii a ve specializačním vzdělávání v oboru Ošetrovatelská péče v psychiatrii.

- **Specializační vzdělávání v oboru Ošetrovatelská péče v pediatrii**
Problematika PAS je zahrnuta v **odborném modulu 2: Dětská a dorostová psychiatrie, téma: Specializovaná ošetrovatelská péče o děti s vývojovou poruchou v rozsahu minimálně 3 hodiny.**
- **Specializační vzdělávání v oboru Ošetrovatelská péče v psychiatrii**
Problematika autistického spektra a informace o autismu jsou zahrnuty v **odborném modulu 3: Specializovaná a vysoce specializovaná ošetrovatelská péče v dětské a dorostové psychiatrii, téma: Specializovaná ošetrovatelská péče o dítě s vývojovou poruchou, v rozsahu minimálně 4 hodiny**
- V současné době na základě novely nařízení vlády č. 31/2010 Sb. probíhá úprava a tvorba vzdělávacích programů. Pro Dětskou sestru bude vytvořený nový vzdělávací program „Ošetrovatelská péče v dětské a dorostové psychiatrii“. Jakmile bude vzdělávací program vytvořen a projde schvalovacím procesem, bude zveřejněný ve Věstníku MZ a bude možné, aby si zařízení, která budou splňovat podmínky pro vzdělávání v daném oboru, podávala žádost o akreditaci.
- Institut postgraduálního vzdělávání ve zdravotnictví připravuje ve spolupráci s MZ projektový záměr podpory specializačního vzdělávání oboru dětská klinická psychologie. Podrobnosti realizace tohoto projektu (podmínky alokace finančních prostředků) byly diskutovány na jednání na MZ 29. května 2018 za účasti zainteresovaných stran.
- Institut postgraduálního vzdělávání ve zdravotnictví v rámci PAS realizovalo v minulém roce prostřednictvím Subkatedry dětské a dorostové psychiatrie akci v rámci celoživotního vzdělávání: Kurz – Vyšetření pacientů se suspektním infantilním autismem.
- Institut postgraduálního vzdělávání se na oblast PAS zaměřuje prostřednictvím svých pracovišť, která jsou svým zaměřením blízka této problematice a vzdělávací akce v této oblasti realizuje na základě požadavků odborníků z terénu (praktické lékařství pro děti a dorost, dětská psychiatrie, dětská klinická psychologie, klinická psychologie).
- Institut postgraduálního vzdělávání plánuje dle vlastního vyjádření zařadit do systému celoživotního vzdělávání praktických lékařů, praktických lékařů pro děti a dorost a pediatriů téma PAS, a to formou jednodenních, opakujících se seminářů s realizací začátkem roku 2019. Název semináře: Problematika poruch autistického spektra v ordinaci praktického a dětského lékaře. V případě vyhlášení vhodné výzvy budou realizovány i další plánované projekty financované z prostředků ESIF.
- Vzhledem ke skutečnosti, že v září 2017 vstoupila v platnost novela zákona č. 96/2004 Sb., o nelékařských zdravotnických povoláních, která ustanovila vznik nových profesí pro oblast PAS a ABA (behaviorální analytik, asistent behaviorálního analytika a behaviorální technik), očekává se, že Institut postgraduálního vzdělávání ve zdravotnictví bude pro tuto oblast realizovat vzdělávání. Vzdělávací programy akreditovaných kvalifikačních kurzů jsou zveřejněny ve Věstníku MZ ČR č. 6 ze dne 20. června 2018. Dosud Institut postgraduálního vzdělávání ve zdravotnictví nemá na uvedené vzdělávání akreditaci, ale žádost o akreditaci si podala Masarykova univerzita se sídlem Žerotínovo náměstí 617/9, 601 77 Brno pro akreditované kvalifikační kurzy „behaviorální analytik“, „asistent behaviorálního analytika“ a „behaviorální technik“, na které získala akreditaci s platností od 1. listopadu 2018 do 31. října 2023 a může tedy realizovat kurzy pro danou oblast, zatím jako jediné zařízení v ČR.

STANOVISKO K PLNĚNÍ: Úkol byl splněn částečně. Uvedené vzdělávání se netýká všech zdravotnických oborů, u kterých je toto vzdělávání potřebné.

3. Vypracovat podobu Průkazu osoby s PAS a Komunikačního profilu držitele průkazu a stanovit podmínky jeho vydávání.

Gestor: MZ

PLNĚNÍ MZ:

MZ považuje současnou podobu průkazů pro osoby s PAS za finální. Na kulatém stole MZ, který proběhl 14. srpna 2018, byly s podobou průkazu seznámeny prostřednictvím svých zástupců všechny odborné společnosti, které stanovují diagnózu (psychiatri, dětské psychiatri, kliničtí psychologové) nebo jsou registrujícími lékaři osob s PAS (praktičtí lékaři pro děti a dorost a praktičtí lékaři pro dospělé). Diskuze na kulatém stole měla za cíl nalezení efektivního způsobu distribuce průkazů k cílové skupině. Proto se kulatého stolu také zúčastnili členové Odborné skupiny pro komplexní řešení situace života osob s PAS – včetně četných zástupců neziskových/pacientských organizací.

MZ zajistilo vyhotovení 90.000 kusů průkazů osoby s PAS, jeho aktualizovaná podoba je k dispozici na internetových stránkách MZ a Úřadu vlády ČR. Na základě závěrů jednání všech aktérů ze 14. srpna 2018 došlo ke shodě na vydávání průkazů lékaři odborností praktický lékař, praktický lékař pro děti a dorost, psychiatr a dětský psychiatr. Distribuce bude realizována odbornými společnostmi. V současnosti probíhá jednání o podmínkách vydávání průkazů.

STANOVISKO K PLNĚNÍ: Úkol je realizován.

3. Včasný záchyt

1. Zavést mechanismus sledování varovných signálů a odchylek ve vývoji dítěte v rámci preventivních prohlídek u praktických lékařů pro děti a dorost, které by bylo hrazeno z veřejného zdravotního pojištění v rámci prevence. Vypracovat metodiku tohoto včasného záchytu.

Gestor: MZ

PLNĚNÍ MZ:

Způsob realizace tohoto úkolu je detailněji popsán v předchozí zprávě.

Metodika včasného záchytu PAS v ordinaci praktického lékaře pro děti a dorost je zpracována a v praxi lékaři používána. Metodika včasného záchytu bude zveřejněna ve Věstníku MZ dne 14. ledna 2019.

STANOVISKO K PLNĚNÍ: Úkol byl splněn.

2. Podporovat nastavený systém kontinuálního vzdělávání praktických lékařů pro děti a dorost s rozšířením tématu PAS.

Gestor: MZ

PLNĚNÍ MZ:

Odborná společnost praktických dětských lékařů České lékařské společnosti Jana Evangelisty Purkyně a Sdružení praktických lékařů pro děti a dorost organizuje pro své členy vzdělávací kurzy zaměřené na včasný záchyt PAS.

Ministerstvem byla zaslána žádost o vytvoření systému vzdělávacích akcí na Institut postgraduálního vzdělávání. V současné chvíli se čeká na vypsání výzvy.

Institut postgraduálního vzdělávání plánuje dle vlastního vyjádření zařadit do systému celoživotního vzdělávání praktických lékařů, praktických lékařů pro děti a dorost a pediatrů téma PAS, a to formou jednodenních, opakujících se seminářů s realizací začátkem roku 2019. Název semináře: **Problematika poruch autistického spektra v ordinaci praktického a dětského lékaře**. V případě vyhlášení vhodné výzvy budou realizovány i další plánované projekty financované z prostředků ESIF.

STANOVISKO K PLNĚNÍ: Úkol je realizován.

4. Diagnostika

1. Vymezit lékařské a nelékařské odbornosti oprávněné ke stanovení diagnózy PAS, ujasnit kompetence odborných pracovišť při provádění diagnostiky PAS.

Gestor: MZ

PLNĚNÍ MZ:

PAS jsou zařazeny mezi nemoci – Mezinárodní klasifikace nemocí a přidružených zdravotních problémů (dále jen „MKN“) 10, (Tabelární seznam, V. Poruchy duševní a poruchy chování, dg.: F84), a proto ke stanovení diagnózy PAS mají kompetence výhradně zdravotničtí pracovníci. Dle platné legislativy, tj. zákona č. 96/2004 Sb. a prováděcí vyhlášky č. 55/2011 Sb., oprávnění provádět diagnostiku a psychoterapii mohou psychiatr, lékař se specializovanou způsobilostí v dětské a dorostové psychiatrii, klinický psycholog a dětský klinický psycholog. Tito pracovníci mohou stanovit diagnózu nezávisle, jejich spolupráce v diagnostice a následné léčbě a edukaci je však žádoucí.

STANOVISKO K PLNĚNÍ: Úkol byl splněn. Je však třeba ještě nad rámec úkolu zveřejnit informaci ve Věstníku MZ, postoupit lékařským komorám a odborným společnostem praktických lékařů a praktických lékařů pro děti a dorost, České psychiatrické společnosti, Asociaci klinických psychologů České republiky a také resortu MŠMT.

2. Podporovat rozvoj dětské psychiatrie a psychiatrie formou dotací na specializační vzdělávání ze státního rozpočtu, tzv. rezidenčních míst apod.

Gestor: MZ

PLNĚNÍ MZ:

MZ v souladu se zákonem č. 95/2004 Sb. o podmínkách získávání a uznávání odborné způsobilosti a specializované způsobilosti k výkonu zdravotnického povolání lékaře, zubního lékaře a farmaceuta, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 95/2004 Sb.“) pravidelně podporuje specializační vzdělávání v oboru psychiatrie formou rezidenčních míst. Dle ustanovení § 21a odst. 4 zákona č. 95/2004 Sb. se dotace na rezidenční místa poskytuje na částečnou úhradu nákladů spojených se specializačním vzděláváním. V roce 2016 byly vypsaný souběžně s oborem psychiatrie i rezidenční místa v oboru dětská a dorostová psychiatrie. Počet vypsaných rezidenčních míst se pohyboval na stabilní úrovni tak, aby poskytovatelé zdravotních služeb byli schopni tato vypsaná rezidenční místa obsadit.

Přehled o počtu vypsaných rezidenčních míst a vyčleněných finančních prostředcích:

Vypsané dotace				
celé specializační vzdělávání v roce	Obor a počet vypsaných míst	Částka na 1 rezidenta	Celková dotace na celé specializační vzdělávání	Poznámka - počet obsazených rezidenčních míst
2018	psychiatrie - RM - 10 míst	1 890 000	18 900 000	6
2017	Psychiatrie - RM - 10 míst	2 100 000	21 000 000	6
2017	psychiatrie - dotační program „Absolventi 2017“ – 8 míst	1 890 000	15 120 000	2
2016	psychiatrie – RM – 10 míst	1 800 000	18 000 000	10
2016	dětská a dorostová psychiatrie – RM – 8 míst	1 800 000	14 400 000	6

vzdělávání ve kmeni v roce	Poznámka: ve kmeni se počet RM nevypisuje, zde platí to, že pokud žadatel o dotaci splní všechny náležitosti, pak dotaci dostane.			
2018	psychiatrie RM – 2 místa	10 000/měs.	570 000	2
2017	psychiatrie RM – 1 místo	25 000/měs.	325 000	1
2017	dětská a dorostová psychiatrie RM – 1 místo	25 000/měs.	525 000	1
2016	psychiatrie RM – 9 míst	13 000/měs.	1 625 000	9
Celkem	57	9 480 000	89 895 000	

STANOVISKO K PLNĚNÍ: Úkol je průběžně plněn.

3. Nastavit systém kontinuálního vzdělávání pro pedopsychiatry, psychiatry a klinické psychology v oblasti PAS.

Gestor: MZ

PLNĚNÍ MZ:

K zajištění odpovídajícího průběžného odborného vzdělávání je nyní pro nelékařské zdravotnické pracovníky způsobilé k výkonu povolání bez odborného dohledu, včetně klinických psychologů, nastaven cyklický systém prokazování účasti na celoživotním vzdělávání formou zápisu do Registru zdravotnických pracovníků způsobilých k výkonu povolání bez odborného dohledu. Celoživotní vzdělávání k danému tématu v oblasti zdravotní péče nelze ze strany ministerstva zajistit. Vzdělávací akce k problematice PAS jsou uskutečňovány (viz bod 2). Ministerstvo může prostřednictvím právního předpisu stanovit dostupnost péče v jednotlivých oborech.

Povinnost profesního celoživotního vzdělávání vyplývá pro všechny zdravotnické pracovníky, nicméně ministerstvo nemá zmocnění na vynucování obsahu a rozsahu profesního celoživotního vzdělávání u jednotlivých zdravotnických profesí. Systém plánování a kontroly celoživotního vzdělávání **je v režii samotných zdravotnických pracovníků (v případě OSVČ) nebo jejich zaměstnavatelů. Nastavení periodického celoživotního vzdělávání je veřejným zájmem pro dosažení kvality poskytované zdravotní péče, nicméně obsah, rozsah, periodicitu vzdělávání si poskytovatel zdravotních služeb staví sám dle potřeb vlastní praxe. MZ může v tomto ohledu pouze metodicky doporučit.**

Ministerstvem byla zaslaná žádost o vytvoření systému vzdělávacích akcí na Institut postgraduálního vzdělávání. V současné chvíli se čeká na vypsaní výzvy.

V rámci kontinuálního vzdělávání Institut postgraduálního vzdělávání plánuje realizovat rovněž jednodenní semináře s názvem Specifické postupy v diagnostické terapii PAS. V případě vyhlášení vhodné výzvy budou realizovány i další plánované projekty financované z prostředků ESIF.

STANOVISKO K PLNĚNÍ: Úkol byl splněn částečně. Kurzy se vzhledem k tomu, že nedošlo ještě k vypsaní výzvy, nerealizují.

4. Přehodnotit úhradovou vyhlášku vzhledem k náročnosti stanovení diagnózy F84.

Gestor: MZ

PLNĚNÍ MZ:

MZ o problematice dětské a dorostové psychiatrie v souvislosti s reformou psychiatrie vede velmi často diskuze a bylo připraveno tuto péči finančně podpořit při přípravě úhradové vyhlášky na rok 2019. Způsob úhrady na následující kalendářní rok by se měli snažit dohodnout dle odst. (5) § 17

zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění, ve znění pozdějších předpisů, nejprve zejména zástupci poskytovatelů se zdravotními pojišťovnami na dohodovacím řízení.

Úkol nemůže být v této chvíli splněn (na rok 2019), jelikož úhradová vyhláška pro rok 2019 vychází z dohod z dohodovacího řízení, na kterých se dohodli zástupci pojišťoven a jednotlivých segmentů zdravotní péče. MZ do jejich dohod může zasahovat pouze v omezených případech, kdy jsou jejich dohody v rozporu s právními předpisy nebo veřejným zájmem. Úhradová vyhláška pro rok 2019 byla publikována ve Sbírce zákonů dne 14. září 2018.

STANOVISKO K PLNĚNÍ: Úkol nebyl splněn.

5. Terapie

1. Při jednáních se zdravotními pojišťovnami zohlednit základní standard dostupnosti kognitivně behaviorální terapie a ABA terapie a úhrady jejich základního standardu na základě smluvního vztahu se zdravotní pojišťovnou.

Gestor: MZ

PLNĚNÍ MZ:

ABA je nová metoda, o které se na MZ aktivně diskutuje. Vzhledem k tomu, že v ČR v současné době není tato péče standardně provozována, bylo by nejlepším řešením ověřit její zakotvení v systému zdravotních služeb pilotním projektem ve spolupráci s Všeobecnou zdravotní pojišťovnou. Pojišťovna dosud pilotní projekt nenavrhla, nicméně finančně přispěla ke vzniku české jazykové mutace projektu Simple Steps pro rodiny, u jejichž dítěte je podezření na autismus. V současné době metoda ABA není hrazena z veřejného zdravotního pojištění. Od doby poslední novelizace zákona č. 96/2004 Sb., o nelékařských zdravotnických povoláních, z iniciativy MZ proběhlo jednání s Psychiatrickou společností České lékařské společnosti Jana Evangelisty Purkyně, jejíž Sekce dětské a dorostové psychiatrie vydala Doporučené postupy psychiatrické péče, kde jsou uvedeny rovněž Behaviorální a psychoterapeutické intervence u autismu. V této souvislosti bylo jednáno i o zařazení nových výkonů do Seznamu zdravotních výkonů, a to pod záštitou autorské odbornosti Psychiatrie, kam by eventuelně mohla být zahrnuta i metoda ABA. Odborná společnost však ABA nezařadila mezi nově navrhované výkony, které byly projednávány na Pracovní skupině pro Seznam zdravotních výkonů, v souladu s § 17b zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění, ve znění pozdějších předpisů, a posléze vydány ve vyhlášce. Jakékoliv návrhy zdravotních výkonů ze strany České odborné společnosti Aplikované behaviorální analýzy nebyly zatím na MZ předloženy. S ohledem na tyto skutečnosti je MZ připraveno o problematice ABA i nadále jednat. Druhá zmiňovaná metoda léčby – kognitivně behaviorální terapie je vykazována jakožto obecně uznaný psychoterapeutický postup s plnou úhradou z veřejného zdravotního pojištění.

STANOVISKO K PLNĚNÍ: Úkol nebyl splněn. Ke splnění úkolu je třeba také součinnosti odborných společností.

2. Vytvořit podmínky pro zavedení postgraduálního vzdělávacího programu ABA terapie jako předpoklad rozšíření dostupné efektivní intervence pro osoby s PAS bez rozdílu věku.

Gestor: MZ

PLNĚNÍ MZ:

Vzdělávací programy akreditovaných kvalifikačních kurzů Behaviorálního analytika, Asistenta behaviorálního analytika a Behaviorálního technika byly vypracovány v návaznosti na novelu zákona č. 96/2004 Sb., o nelékařských zdravotnických povoláních, provedenou zákonem č. 201/2017 Sb., který stanovil tato nová nelékařská zdravotnická povolání. Vzdělávací programy jsou otištěny ve Věstníku MZ (Věstník č. 6, ze dne 20. června 2018). Rozsah kompetencí a konkrétní činnosti jsou jednak v příslušném vzdělávacím programu a též ve vyhlášce č. 55/2011 Sb., o činnostech zdravotnických pracovníků a jiných odborných pracovníků, ve znění pozdějších předpisů.

STANOVISKO K PLNĚNÍ: Úkol byl splněn.

3. Podporovat rozvoj kognitivně behaviorální terapie.

Gestor: MZ

PLNĚNÍ MZ:

Podpora a rozvoj kognitivně behaviorální terapie souvisí intervenčními terapeutickými opatřeními a měla by tedy být diskutována na plánovaných kulatých stolech odborníků (viz bod 4), zejména klinických psychologů a odborníků na psychoterapii. Rozvoj kognitivně behaviorální terapie byl podpořen, jak blíže popsáno v bodu 2, vypracováním vzdělávacích programů akreditovaných kvalifikačních kurzů Behaviorálního analytika, Asistenta behaviorálního analytika a Behaviorálního

technika, a též stanovením rozsahu kompetencí a konkrétních činností v příslušném vzdělávacím programu a též ve vyhlášce č. 55/2011 Sb.

STANOVISKO K PLNĚNÍ: Úkol nebyl splněn.

4. Vytvořit podmínky pro zahajování intervenčních terapeutických opatření po potvrzení podezření na PAS (ne až po verifikaci diagnózy).

Gestor: MZ

PLNĚNÍ MZ:

MZ zvažuje uspořádání kulatých stolů odborníků zúčastněných na řešení problematiky. Vhodné podmínky pro zahajování intervenčních terapeutických opatření by bylo možné stanovit v rámci doporučených klinických postupů, které odborné společnosti pravidelně zveřejňují na svých webových stránkách. MZ požádá Odbornou společnost praktických lékařů pro děti a dorost o spolupráci na plnění tohoto úkolu.

STANOVISKO K PLNĚNÍ: Úkol nebyl splněn.

5. Podpořit dostupnost rané péče.

Gestor: MPSV

Spolupráce: kraje

PLNĚNÍ MPSV:

Podpora probíhá od roku 2016 prostřednictvím stanovených priorit v metodice dotačního řízení, které MPSV vyhlašuje pro příslušný dotační rok v rámci „Výzvy pro podávání žádostí o dotaci ze státního rozpočtu podávaných kraji a hlavním městem Prahou“ a dále v dotačním řízení MPSV pro oblast poskytování sociálních služeb s nadregionální a celostátní působností. Priority dotačního řízení stanovují podporu těm sociálním službám, které např. zajišťují péči o specifické cílové skupiny (např. právě osoby s PAS)⁶.

STANOVISKO K PLNĚNÍ: Úkol je průběžně plněn.

6. Podpořit dostupnost sociální rehabilitace pro osoby s PAS.

Gestor: MPSV

Spolupráce: kraje

PLNĚNÍ MPSV:

Podpora probíhá prostřednictvím dotačního řízení pro poskytovatele sociálních služeb, které MPSV vyhlašuje pro příslušný dotační rok v rámci „Výzvy pro podávání žádostí o dotaci ze státního rozpočtu podávaných kraji a hlavním městem Prahou“ a dále v dotačním řízení MPSV pro oblast poskytování sociálních služeb s nadregionální a celostátní působností. Priority dotačního řízení byly od roku 2016 stanoveny těm sociálním službám, které zajišťují péči o specifické cílové skupiny, mimo jiné také pro osoby s PAS.

Počty těchto sociálních služeb (raná péče a sociální rehabilitace), jež byly podpořeny v letech 2015 až 2017, jsou uvedeny níže v tabulce. Toto jsou služby, které jsou podporovány z dotací MPSV na sociální služby prostřednictvím krajů. Úbytek v počtu podpořených služeb není reflexí skutečného stavu. Financování sociálních služeb je vícezdrojové a služby, které nejsou podpořeny dotací MPSV,

⁶ Principy a priority dotačního řízení MPSV pro dotační rok 2016 viz <http://www.mpsv.cz/cs/22575>; https://www.mpsv.cz/files/clanky/32066/Principy_a_priority_dotačního_řízení_pro_rok_2018.pdf https://www.mpsv.cz/files/clanky/31010/Principy_a_priority_dotačního_řízení_pro_kraje_a_hlavní_město_Prahu_pro_rok_2018.pdf

čerpají další veřejné zdroje. Například v případě sociální rehabilitace v roce 2017 bylo z dotace EU v rámci individuálních projektů podpořeno 43 služeb sociální rehabilitace v celkové výši téměř 104 milionů Kč, v celkovém obraze o podpoře těchto služeb ze strany státu tak lze konstatovat, že jejich podpora roste.

Počty podpořených vybraných druhů sociálních služeb a výše dotace MPSV v letech 2015-2017						
ROK:	2015		2016		2017	
Druh služby	Počet	Dotace	Počet	Dotace	Počet	Dotace
raná péče	76	68 631 100 Kč	58	73 251 004 Kč	61	90 666 749 Kč
sociální rehabilitace	256	242 697 921 Kč	233	268 006 467 Kč	204	306 822 235 Kč
Celkový součet	332	311 329 021 Kč	291	341 257 471 Kč	265	397 488 984 Kč

Dále je možné uvést konkrétní organizace, které se zabývají podporou dětem s PAS, které jsou finančně podporovány v rámci dotačního řízení přímo z MPSV v rámci podpory služeb s nadregionální či celostátní působností. V rámci tohoto programu jsou podporovány organizace Za sklem, o. s. a Národní ústav pro autismus, které poskytují komplexní podporu této cílové skupině. Sociální služby těchto organizací a výše dotace MPSV jsou uvedeny níže v tabulkách.

Dotace na podporu poskytování sociálních služeb pro služby s celostátní či nadregionální působností – dotační program MPSV:

a) Rok 2018

Rok	Název poskytovatele	Název služby	Dotace
2018	Národní ústav pro autismus, z.ú.	Odborné sociální poradenství pro lidi s autismem	1 995 000 Kč
2018	Národní ústav pro autismus, z.ú.	Domov APLA Praha	7 995 000 Kč
2018	Národní ústav pro autismus, z.ú.	Sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením (autismem)	1 095 000 Kč
2018	Národní ústav pro autismus, z.ú.	Sociálně aktivizační služba pro rodiny dětí s autismem	1 445 000 Kč
2018	Národní ústav pro autismus, z.ú.	Odlehčovací služby pro lidi s autismem	3 795 000 Kč
2018	Za sklem o.s.	Odborné sociální poradenství pro rodiny s dětmi s PAS a dospělé osoby s PAS	3 264 625 Kč
2018	Za sklem o.s.	Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi s PAS	11 311 250 Kč
			30 900 875 Kč

b) Rok 2017

Rok	Název poskytovatele	Název služby	Dotace
2017	Národní ústav pro autismus, z.ú.	Odborné sociální poradenství pro lidi s autismem	1 771 080 Kč
2017	Národní ústav pro autismus, z.ú.	Domov APLA Praha	6 367 512 Kč
2017	Národní ústav pro autismus, z.ú.	Sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením (autismem)	828 846 Kč
2017	Národní ústav pro autismus, z.ú.	Sociálně aktivizační služba pro rodiny dětí s autismem	1 357 846 Kč
2017	Národní ústav pro autismus, z.ú.	Odlehčovací služby pro lidi s autismem	1 834 693 Kč
2017	Za sklem o.s.	Odborné sociální poradenství pro rodiny s dětmi s PAS a dospělé osoby s PAS	2 531 790 Kč
2017	Za sklem o.s.	Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi s PAS	6 270 787 Kč
			20 962 554 Kč

c) Rok 2016

Rok	Název poskytovatele	Název služby	Dotace
2016	Národní ústav pro autismus, z.ú.	Odborné sociální poradenství pro lidi s autismem	1 287 000 Kč
2016	Národní ústav pro autismus, z.ú.	Domov APLA Praha	5 940 000 Kč
2016	Národní ústav pro autismus, z.ú.	Sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením (autismem)	557 000 Kč
2016	Národní ústav pro autismus, z.ú.	Sociálně aktivizační služba pro rodiny dětí s autismem	994 400 Kč
2016	Za sklem o.s.	Odborné sociální poradenství pro rodiny s dětmi s PAS a dospělé osoby s PAS	891 000 Kč

9 669 400 Kč

STANOVISKO K PLNĚNÍ: Úkol je průběžně plněn.

7. Posílit dostupnost psychoterapie pro osoby s PAS a jejich rodiny.

Gestor: MZ

PLNĚNÍ MZ:

V současné době může psychoterapii (z hlediska vykazování zdravotních výkonů pojišťovně) vykazovat pouze lékař psychiatr a klinický psycholog. **Jedná se o nadstavbovou specializaci – obor psychoterapie byl zakotven jako specializační obor psychologie ve zdravotnictví nařízením vlády č. 31/2010. Jedná se o velice úzkou skupinu odborníků, jejichž kapacita není v ČR dostatečná. Jde o systémový problém, který je třeba řešit pro širokou skupinu pacientů. Proto v současné době probíhá mapování oblasti a analýza dostupnosti jako součást prací v oblasti reformy psychiatrické péče. Do konce roku 2019 bude zpracován Akční plán duševní zdraví, v rámci kterého bude řešena též dostupnost psychoterapie.**

STANOVISKO K PLNĚNÍ: Úkol nebyl splněn.

6. Posudková praxe

1. Zpřesnit členění poruch autistického spektra ve vyhlášce č. 388/2011 Sb., o provedení některých ustanovení zákona o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením, ve znění pozdějších předpisů.

Gestor: MPSV

PLNĚNÍ MPSV:

V roce 2016 proběhly konzultace se zástupci odborných lékařských kruhů (prof. MUDr. Paclt a MUDr. Matys) za účelem zjištění aktuálních přístupů odborné lékařské veřejnosti k diagnostice, hodnocení a léčení osob s PAS. Odborné lékařské společnosti zatím MPSV nepředložily věcný návrh, kterým by bylo možno nahradit stávající řešení v příloze č. 4 vyhlášky č. 388/2011 Sb.

Další postup MPSV, který se promítne do činnosti Lékařské posudkové služby, je dále vázán na postup MZ, v jehož gesci je přejímat a přijímat nové zdravotnické klasifikace vytvořené Světovou zdravotnickou organizací. MZ, Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR a odborné lékařské kruhy očekávají do konce roku 2018 zveřejnění zásadního materiálu Světové zdravotnické organizace: nové MKN – 11. revize, která bude mít po přijetí v ČR dopady na klasifikaci duševních poruch včetně PAS. Teprve po přijetí nové klasifikace MKN v ČR bude možné provést věcné změny v citovaném právním předpise.

MZ, Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR uspořádaly ve dnech 6. – 7. listopadu 2018 v Praze – za účasti zástupců Světové zdravotnické organizace – konferenci „Klasifikation“, kde byla prezentována nová MKN. Na přijetí MKN 11. revize v ČR se bude v následujícím období intenzivně pracovat. Teprve po přijetí nové klasifikace MKN v ČR, která přinese zásadní změny v přístupu k hodnocení duševních poruch a poruch chování s propojením na Mezinárodní klasifikaci funkčních schopností (MKF/ICF), bude možné provést věcné změny v citovaném právním předpise.

STANOVISKO K PLNĚNÍ: Úkol nebyl splněn.

2. V rámci hodnocených aktivit základních životních potřeb více zohlednit posouzení jejich zvládání z hlediska osob s PAS.

Gestor: MPSV

PLNĚNÍ MPSV:

MPSV provedlo novelizaci vyhlášky č. 505/2006 Sb. pod číslem 218/2016 Sb., která nabyla účinnosti k 1. září 2016. Novelou bylo zpřesněno posuzování stupně závislosti a rozšířeno vymezení základních životních potřeb, aby lépe vystihovalo potřeby některých skupin osob se zdravotním postižením, zejména pak s PAS.

STANOVISKO K PLNĚNÍ: Úkol byl splněn.

3. Vydat metodický pokyn pro účely zákona č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, pro LPS ČSSZ i pro posudkovou komisi MPSV, který bude obsahovat požadavek na zdůvodnění případného nesouhlasu s hodnocením odborného či praktického lékaře ke zjištění stavu osoby s PAS.

Gestor: MPSV

PLNĚNÍ MPSV:

MPSV vydalo Instrukci náměstkyně ministryně sekce sociálně pojistných systémů č. 2/2016 „Posuzování zdravotního stavu pro účely zákona č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů“, určenou pro posudkovou komisi MPSV, Lékařskou posudkovou službu České správy sociálního zabezpečení

(dále jen „LPS ČSSZ“) a lékařskou posudkovou službu okresní správy sociálního zabezpečení (dále jen „OSSZ“). Instrukce nabyla účinnosti 1. února 2016.

STANOVISKO K PLNĚNÍ: Úkol byl splněn.

4. Nepodmiňovat nárok na přiznání příspěvku na zvláštní pomůcku poskytovaného na pořízení motorového vozidla existencí a škálou mentálního postižení.

Gestor: MPSV

PLNĚNÍ MPSV:

V oblasti nároku osob s PAS na příspěvek na pořízení motorového vozidla lze uvést, že v praxi dochází k přiznávání tohoto příspěvku osobám s PAS při velmi těžkých poruchách nebo v situacích, kdy osoba s PAS má současně diagnostikovanu i mentální retardaci.

Na pracovním jednání se zástupci Odborné skupiny pro koncepční řešení problematiky života osob s PAS a MPSV bylo dojednáno, že bude dále postupováno cestou případné modelace navázání nároku na příspěvek na pořízení motorového vozidla i ve vazbě na závažnost mentálního postižení a v souvislosti s tím vyhodnoceny případné fiskální dopady na poskytování tohoto příspěvku.

Předpokládalo se, že na podkladě analýzy dojde k návrhu změny zákona č. 329/2011 Sb. Ke změně zákona č. 329/2011 Sb. došlo (s účinností od 1. ledna 2018) na základě poslanecké iniciativy a problematika osob s PAS nebyla součástí změny. Jiná změna výše uvedeného předpisu nebyla realizována. Ke změnám zdravotní podmínky (obecně i ve vztahu k osobám s PAS) je třeba přistupovat s maximální odpovědností, a to v kontextu fiskálních dopadů a především neuspokojivé situace v oblasti lékařské posudkové služby. Nicméně je třeba zdůraznit, že již v roce 2016 došlo na pracovním jednání zástupců Vládního výboru pro zdravotně postižené občany, resp. Odborné skupiny pro koncepční řešení problematiky života osob s PAS a MPSV (odboru lékařské posudkové služby a nepojistných sociálních dávek) k dohodě, že primární se jeví nalézt shodu nad zpřesněním členění PAS pro účely průkazu osoby se zdravotním postižením. Lze totiž důvodně předpokládat, že nově nalezené členění může napomoci při návrhu „nového“ vymezení nároku na příspěvek na zvláštní pomůcku na pořízení motorového vozidla v případě dotčené skupiny osob. Dále bylo diskutováno o tom, že by nemusel být zcela zavrhnut koncept nepřítomnosti „mentálního postižení“, ale revidována otázka jeho tíže, a to pro modelaci různých způsobů založení nároku na danou dávku a z toho vyplývajících dopadů fiskální povahy. Vzhledem k tomu, že jednání se zástupci odborných lékařských společností nepřinesly návrh, který by bylo možno promítnout do změny vyhlášky č. 388/2011 Sb., o provedení některých ustanovení zákona o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením, ve znění pozdějších předpisů, nebylo možné opatření č. 4 dosud realizovat.

Danou oblast s největší pravděpodobností zasáhne i aktuální práce Světové zdravotnické organizace na revizi MKN-10 (tvorba klasifikace MKN-11), lze předpokládat, že tato připravovaná klasifikace zasáhne i problematiku PAS a může napomoci změnám vyhlášky č. 388/2011 Sb. či při definici nároku na příspěvek na zvláštní pomůcku na pořízení motorového vozidla.

Fungování zákona č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, bylo analyzováno v roce 2017; žádné bezprostředně využitelné podklady pro přípravu věcného návrhu změny právního předpisu v požadované oblasti však nebyly získány.

V červnu 2017 byl poradou vedení MPSV schválen projekt Technologické agentury České republiky s názvem „Okruh zdravotních stavů zakládajících nárok na příspěvek na zvláštní pomůcku ve vztahu k pokroku lékařské vědy a technickému rozvoji v této oblasti včetně rozsahu a způsobu jejich hodnocení v řízení“. Vzhledem k proceduře a prioritám Technologické agentury České republiky prozatím projekt není realizován; jeho výstupy tak nelze očekávat v nejbližší době.

Budoucností dávkové pomoci s pořízením motorového vozidla se zabýval i kulatý stůl, který se uskutečnil koncem roku 2017. Ani tato akce nepřinesla poznatky bezprostředně převaditelné do návrhu změny právního předpisu.

Stanovit nárok na příspěvek na zvláštní pomůcku na pořízení motorového vozidla obecně, tj. „všem osobám s PAS“ je fiskálně neúnosné a věcně přinejmenším diskutabilní. Vzhledem k tomu, že nebylo pokročeno ve zpřesnění PAS pro účely průkazu osoby se zdravotním postižením (viz opatření č. 1), které mělo předcházet změnám u příspěvku na zvláštní pomůcku, nebylo možné využít „nově nalezeného členění“ pro modelaci pro účely příspěvku na zvláštní pomůcku na pořízení motorového vozidla. Není-li současné členění PAS přijímáno částí odborné a laické veřejnosti, pak modelace na podkladě tohoto existujícího členění není efektivní.

Záměrem MPSV je rozdělení příspěvku na zvláštní pomůcku do několika dávkových podpor (nicméně zvýšení počtu nepojistných sociálních dávek má i své odpůrce). Jednou z nich by měla být pomoc s pořízením a úpravou vozidla. Primárním cílem je vymezení účelu dávky, „zdravotní podmínka nároku“ může být tvořena až po vymezení účelu dávky, tj. „proč“ a v jaké situaci má stát pomáhat s pořízením vozidla.

STANOVISKO K PLNĚNÍ: Úkol nebyl splněn.

5. Provést kontrolu posudkové praxe v oblasti nepojistných dávek sociálního zabezpečení týkající se osob s PAS.

Gestor: MPSV

PLNĚNÍ MPSV:

V roce 2016 MPSV provedlo na OSSZ Vsetín kontrolu posuzování zdravotního stavu a schopnosti pohyblivosti a orientace pro účely řízení o přiznání průkazu osoby se zdravotním postižením u osob s PAS. Dále byla provedena na OSSZ Česká Lípa a OSSZ Tachov kontrola posuzování stupně závislosti pro účely příspěvku na péči u osob s PAS.

V rámci metodické činnosti MPSV byly rovněž vyhodnoceny statistické výstupy z posuzování zdravotního stavu pro účely průkazů osob se zdravotním postižením a příspěvků na zvláštní pomůcky.

V roce 2017 ČSSZ prováděla interní kontrolní činnost formou recenzí posudků lékařů OSSZ a MPSV formou plánovaných kontrol posudkové činnosti na vybraných OSSZ. S jejich závěry jsou OSSZ a dotčení lékaři seznamováni; v případě zjištěných závad jsou přijímána nápravná opatření.

STANOVISKO K PLNĚNÍ: Úkol je průběžně plněn.

6. Vyhodnocovat rozdíly v posuzování LPS ČSSZ a posudkové komise MPSV pro účely nepojistných dávek sociálního zabezpečení u osob s PAS.

Gestor: MPSV

PLNĚNÍ MPSV:

Odbor výkonu posudkové služby MPSV průběžně provádí a vyhodnocuje recenze vybraných posudků vypracovaných posudkovými komisemi MPSV. Se závěry jsou předsedové posudkových komisí MPSV pravidelně seznamováni, případné rozdíly a nedostatky jsou projednávány na poradách vedoucích oddělení a poradách ředitele odboru a prezentovány v rámci seminářů určených pro předsedy posudkových komisí MPSV.

K řešení problémů z posudkové praxe slouží i pravidelné porady mezi vedením lékařské posudkové služby MPSV a ČSSZ.

STANOVISKO K PLNĚNÍ: Úkol je průběžně plněn.

7. Vzdělávání

1. Standardizovat činnost a postupy práce poradenských pracovníků ve školských poradenských zařízeních tak, aby mohla být prováděna preventivní opatření u žáků s PAS, kteří jsou jejich klienty, a aby byly postupně eliminovány velmi obtížně řešitelné následky chybějící kontinuální podpory školských zařízení. Do standardů zahrnout také dostupnost kvalitních poradenských služeb pro žáky s PAS ve všech regionech ČR. Stanovit personální a kvalifikační standardy pro pozici odborníka na PAS. Standardizovat i postupy pro stanovování podpůrných opatření a jejich stupňů tak, aby navržená podpora byla napříč regiony srovnatelná.

Gestor: MŠMT

PLNĚNÍ MŠMT:

V současné době je ověřován dokument vytvořený NÚV „Jednotná pravidla poskytování školských poradenských služeb“. Dokument zahrnuje personální standard s vymezením popisu pozic odborníků ve školském poradenském zařízení (dále jen „ŠPZ“), včetně kvalifikačních předpokladů a nároků na vzdělávání v rámci další přípravy na vykonávání profese psychologa nebo speciálního pedagoga v ŠPZ. Tato část standardu vymezuje i počet klientů na 1 odborného pracovníka, u SPC v závislosti na profilu poskytovaných poradenských služeb.

Pokračuje zpracování procedurálního standardu, který zahrnuje vymezení všech organizačních postupů od přijetí žádosti o vyšetření a poskytnutí poradenské služby, až po vyhotovení závěrů a doporučení pro vzdělávání žáka. Součástí jednotných pravidel je také systém profesní přípravy, supervize, diagnostický a intervenční standard. Dokument je nyní ověřován v projektu Kvality poradenských služeb. Standardy zahrnují i specifika péče o žáky s PAS, a to zejména připravovaný intervenční standard.

Stávající novela vyhlášky č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů obsahuje i popis standardních činností, které mají zajišťovat SPC pro své klienty v závislosti na cílové skupině klientů.

Pravidla pro poskytování podpůrných opatření jsou stanovena vyhláškou č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, a řadou dalších metodických materiálů (např. Obligatorní postupy v SPC, Katalog podpůrných opatření pro žáky s PAS).

Ze zástupců SPC všech krajů je vytvořena pracovní skupina, která se zabývá péčí o klienty s PAS ve školním prostředí. Na pracovní poradě této skupiny byl diskutován Komunikační soubor. Tento materiál byl shledán jako nedostačující pro potřeby školství. Vznesen byl návrh na vytvoření komplexnějšího souboru (metodického materiálu), který by se zabýval komunikací osob s PAS (společné znaky komunikace + specifika komunikace u jednotlivých typů PAS, např. PAS + mentální postižení, Aspergerův syndrom atd.) v průběhu jednotlivých vývojových etap života jedince s PAS (např. předškolní období, školní zralost, období povinné školní docházky, průběh přijímacího řízení na střední školy, komunikace s rodiči apod.). Tvorba metodického materiálu je aktuálně ze strany MŠMT diskutována se skupinou krajských koordinátorů PAS a NÚV.

V současné době je pozornost zároveň věnována implementaci ABA jako účinné strategie ve vzdělávání dětí s PAS. Ve spolupráci s dalšími odborníky je funkčnost tohoto modelu práce ověřována i na českých školách.

V souvislosti s problematikou PAS vznikl metodický materiál zaměřený na péči o (mimořádně) nadané žáky s Aspergerovým syndromem, vysoce funkčním autismem, který je prakticky orientován a primárně určen učitelům škol. Pracovní skupina se ve své práci dále zaměřuje na specifika žáků s PAS ve vztahu k jejich věku a vzdělávání (podpora žáků s PAS v běžné třídě běžné základní školy).

NÚV připravuje nový model programů dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků pro pracovníky ŠPZ, ve spolupráci s dětskými psychiatry a vzniká návrh týmů tzv. „první pomoci“ v krajích. V rámci kraje jsou vytíčovány odborníci, kteří by se daným případem žáka s PAS zabývali (např. psychiatr, psycholog, speciální pedagog, lékař). Základem tohoto týmu by mělo být vždy kmenové SPC, které

zná případ klienta podrobně a dlouhodobě. Cílem je zajištění interdisciplinární péče o klienty s PAS. V rámci celé ČR pracuje „Koordinační skupina koordinátorů péče o děti s autismem“, která podporuje ŠPZ, jejichž klienty jsou žáci s PAS.

Výše uvedená pracovní skupina poskytuje metodickou podporu školským poradenským zařízením při péči o klienty s PAS. Na základě screeningových šetření jsou realizovány vzdělávací aktivity v oblasti diagnostiky a terapeutických metod pro pracovníky školských poradenských zařízení. V rámci projektu KIPR NÚV je zpracováván intervenční standard poskytování podpory žákům s PAS.

STANOVISKO K PLNĚNÍ: Úkol je částečně splněn. Dokument Jednotná pravidla poskytování školských poradenských služeb nebyl dokončen, chybí informace o tom, jak bude implementován, v jakém rozsahu a zda pro všechny kraje.

2. Stabilizovat pozici školních poradenských pracovníků (speciální pedagog, psycholog, sociální pracovník) ve školách, které vzdělávají žáky se specifickými vzdělávacími potřebami.

Gestor: MŠMT

PLNĚNÍ MŠMT:

V současné době je vyhlášen rozvojový program na podporu školních psychologů a školních speciálních pedagogů ve školách pro střední školy. Základní školy mohou tyto odborníky získat prostřednictvím [Výzvy "Podpora škol formou projektu zjednodušeného vykazování - Šablony pro MŠ a ZŠ I"](#). Aktuálně je již možné využívat na podporu školních psychologů a školních speciálních pedagogů a sociálních pedagogů „Šablony pro MŠ a ZŠ II“ <http://www.msmt.cz/strukturalni-fondy-1/vyzvy-c-02-18-063-a-02-18-064-sablony-ii> „Šablony pro SŠ a VOŠ I“ <http://www.msmt.cz/folder/2392/>, v říjnu 2018 budou vyhlášeny Šablony pro SŠ a VOŠ II.

STANOVISKO K PLNĚNÍ: Úkol je částečně splněn. Není uvedeno, jak se bude pokračovat ve financování po skončení uvedeného programu.

3. Nastavit a kontrolovat dodržování pravidel prevence vzniku problémových situací, které se týkají žáků s PAS, ve školách a školských zařízeních za účelem zajištění bezpečnosti a ochrany jejich zdraví. Nastavit systémové metodické podpory a práce s rodinou a školou či školským zařízením.

Gestor: MŠMT

PLNĚNÍ MŠMT:

Dne 21. března 2017 schválilo MŠMT metodický materiál s názvem „Dodržování pravidel prevence vzniku problémových situací týkajících se žáků s PAS ve školách a školských zařízeních za účelem zajištění bezpečnosti a ochrany jejich zdraví. Nastavení systémové metodické podpory a práce s rodinou a školou či školským zařízením“. Materiál je samostatnou přílohou č. 22 dokumentu MŠMT „Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže“ č. j.: 21291/2010-28.

Materiál obsahuje:

- charakteristiku PAS,
- specifika chování žáků s PAS,
- příčiny vzniku problémových situací u žáků s PAS,
- pravidla předcházení rizikových situací,
- příklady dobré či špatné praxe,
- spolupráci na úrovni škola – rodič – odborní pracovníci,
- doporučený postup školy pro prevenci projevů rizikového chování,
- doporučení na zajištění bezpečnosti a zdraví – školní řád – krizový plán.

Samostatnou přílohou materiálu je návrh struktury a obsahu formuláře „Krizový plán pro případ předcházení vzniku problémových situací u žáků s PAS ve školách či školských zařízeních“.

V průběhu tvorby byl předložen materiál Odborné skupině pro komplexní řešení problematiky života osob s PAS k připomínkám. Materiál je zveřejněn na: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/metodicke-dokumenty-doporuceni-a-pokyny>. Zároveň byla zaslána všem školám a školským zařízením informace o zveřejnění s odkazem ke stažení souboru.

STANOVISKO K PLNĚNÍ: Úkol je průběžně plněn.

4. Stanovit jednotné a závazné postupy kariérového poradenství pro všechna školská poradenská zařízení s přihlédnutím ke specifikům žáků s PAS za použití soudobých diagnostických nástrojů.

Gestor: MŠMT

PLNĚNÍ MŠMT:

Postupy práce v oblasti kariérového poradenství pracují obligátně s obecnými nástroji z oblasti předpokladů pro vzdělávání, s intelektovými nástroji, s nástroji pro oblast specifik osobnosti žáka a struktury jeho zájmů. Vždy se specificky volí postupy práce podle případných limitů, které vyplývají z určitých diagnostických kategorií a z potřeb uzpůsobení podmínek jak studia a pozdější profese. V tomto směru jsou ŠPZ vybavena dostatečně diagnostickými postupy. MŠMT v roce 2018 vyhlásilo Rozvojový program na podporu školských poradenských zařízení ve vybavení diagnostickými nástroji, ve kterém je alokována částka 5 mil. Kč.

STANOVISKO K PLNĚNÍ: Úkol nebyl splněn. Chybí konkrétní informace o kariérovém poradenství pro lidi s PAS.

5. Analyzovat možnosti zpřesnění výkaznictví v kategorii poruch autistického spektra a v návaznosti na to formulovat doporučení.

Gestor: MŠMT

PLNĚNÍ MŠMT:

Školská poradenská zařízení mohou (a evidentně tak činí) v Doporučení podpůrných opatření uvádět od 1. září 2016 pomocí identifikátoru znevýhodnění PAS i bez vazby na další hendikepy. Školské poradenské zařízení v Doporučení rozlišuje a do identifikátoru znevýhodnění zapisuje tři kategorie PAS:

- poruchy autistického spektra mimo dětského autismu, se závažným odrazem do vzdělávání,
- poruchy autistického spektra s mírným odrazem do vzdělávání žáka,
- dětský autismus (se závažným odrazem do vzdělávání žáka).

Identifikátor znevýhodnění předávají základní školy, střední školy, konzervatoře a vyšší odborné školy za jednotlivé žáky při sběru individuálních dat ze školních matrik MŠMT. Podle vyhlášky č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, ve znění pozdějších předpisů byl konečný termín pro nové přešetření všech dětí se speciálními vzdělávacími potřebami školskými poradenskými zařízeními stanoven na 31. srpna 2018. Údaje ze školních matrik sebrané k rozhodnému datu, tj. 30. září 2018, (resp. 31. října 2018 u vyšších odborných škol) je možné považovat za poprvé kompletní za uvedené tři kategorie PAS, bez ohledu na další případná znevýhodnění žáků. Pouze u dětí v mateřských školách se vykazují děti s PAS v jedné kolonce. Bez změny právních předpisů nelze učinit více.

STANOVISKO K PLNĚNÍ: Úkol byl splněn.

6. Vytvořit podmínky pro celoživotní vzdělávání dospělých osob s PAS s důrazem na rozvoj a udržování praktických dovedností.

Gestor: MŠMT

PLNĚNÍ MŠMT:

Oblast vysokého školství:

Jedním z prioritních cílů Dlouhodobého záměru vzdělávací a vědecké, výzkumné, vývojové a inovační, umělecké a další tvůrčí činnosti pro oblast vysokých škol na období 2016–2020 je „Diverzita a dostupnost“, který obsahuje důraz na přístupnost a přidanou hodnotu studia bez ohledu na zvláštní potřeby způsobené zdravotními či jinými obtížemi. Dále je zde obsaženo opatření „Finančně podporovat školy umožňující přístup specifických skupin studentů“ a „Rozvíjet systémy elektronických studijních opor a využívat jejich potenciálu pro vzdělávání specifických skupin studentů“.

Od roku 2015 byla v rámci podpory studentů veřejných vysokých škol se specifickými potřebami vyčleněna samostatná kategorie studentů s PAS s výší finanční podpory 20 tisíc Kč na studenta. Od roku 2017 byla tato částka zvýšena na 25 tisíc Kč a v roce 2018 činila částka na studenta 50 tisíc Kč. V letech 2016–2018 bylo tímto podpořeno celkem cca 300 studentů s PAS.

Počet studentů vysokých škol se speciálními vzdělávacími potřebami včetně studentů s PAS je sledován a zveřejňován, počet těchto studentů se za posledních 5 let více než zdvojnásobil. Strategie, postupy a aktivity vysokých škol byly v roce 2017 sledovány během projednávání Plánu realizace Dlouhodobých záměrů vzdělávací, vědecké, výzkumné, vývojové a inovační, umělecké a další tvůrčí činnosti jednotlivých vysokých škol, zároveň jsou sledovány Národním akreditačním úřadem pro vysoké školství v návaznosti na povinnost vysokých škol vzhledem k osobám se zdravotním postižením (novela zákona o vysokých školách č. 137/2016 Sb. a nařízení vlády č. 274/2016 Sb., o standardech pro akreditaci ve vysokém školství).

Oblast dalšího vzdělávání – kvalifikace

MŠMT spravuje systém Národní soustava kvalifikací, který umožňuje prostřednictvím standardizované zkoušky ověřit znalosti a dovednosti a získat celostátně uznávaný certifikát bez ohledu na způsob, kterým byly znalosti a dovednosti získány (zda ve škole, v kurzu, rekvalifikací, samostudiem či praxí) v souladu se zákonem č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Každá osoba, která získala alespoň základy vzdělání, může složit standardizovanou zkoušku a získat celostátně uznávaný certifikát o získání profesní kvalifikace (osvědčení). Osvědčení potvrzuje znalosti a dovednosti v konkrétní kvalifikaci. V tomto systému se osoby s PAS mohou celoživotně vzdělávat s důrazem na získání, rozvoj a udržování praktických dovedností.

V Národní soustavě kvalifikací jsou nabízeny profesní kvalifikace od úrovně 2 do úrovně 7 Evropského kvalifikačního rámce (EQF). Převážná část profesních kvalifikací požadavky na zdravotní stav nevyžaduje, a pokud, tak v případě, že zdravotní požadavky jsou dány Národní soustavou povolání (v gesci MPSV). Záleží pouze na zvážení konkrétního uchazeče o profesní kvalifikaci, zda vyhovuje jeho potřebám. Osoby s PAS se tedy mohou celoživotně vzdělávat s důrazem na rozvoj a udržování praktických dovedností.

STANOVISKO K PLNĚNÍ: Úkol byl splněn částečně.

8. Sociální služby

1. Podporovat sociální služby napomáhající setrvání osob s PAS v domácím prostředí či samostatnému bydlení. V oblasti ubytování je nezbytné zohlednit specifické potřeby charakteristické pro celé spektrum PAS, individuální situaci, míru potřeby podpory konkrétního člověka a respektovat jeho přání a vůli. Podporovat pečující osoby.

Gestor: MPSV

Spolupráce: kraje

PLNĚNÍ MPSV:

Výše uvedené aktivity jsou součástí klíčové aktivity projektu „Rozvoj systému sociálních služeb“. MPSV realizuje projekt v období 2016–2020.

Předmětem této aktivity je v první řadě sumarizace nástrojů augmentativní a alternativní komunikace (dále jen „AAK“) pro cílovou skupinu osoby s demencí a osoby s PAS a dále tvorba (včetně testování) nástrojů pro vybranou formu AAK a podpora jejich zavedení do sociálních služeb a veřejné správy. Aktivita napomůže šířit povědomí o možných metodách komunikace s lidmi s demencí a s PAS, podpoří možnosti osob se specifickým způsobem komunikace v samostatném jednání na úřadech (např. se sociálními pracovníky) i v sociálních službách.

Nyní probíhá realizace analýzy využití metod AAK u osob s demencí a osob s PAS v zahraničí, která by měla přinést poznatky AAK z evropských zemí a jejich dobré praxe, kterou by bylo možné implementovat do prostředí České republiky. Analýza by měla být vypracována do března roku 2019 a budou na ni navazovat další činnosti, které by měly vést k vytvoření materiálů shrnujícího používané metody AAK a jeho zpřístupnění na webu spolu s vybranými komunikačními nástroji, vytvoření nástrojů AAK, uspořádání seminářů, kulatých stolů.

STANOVISKO K PLNĚNÍ: Úkol je průběžně plněn.

2. Nastavit optimální standardy pro chráněné bydlení osob s PAS.

Gestor: MPSV

PLNĚNÍ MPSV:

Návrh minimálního personálního a materiálně technického zabezpečení sociálních služeb byl v roce 2017 součástí předložené novely zákona o sociálních službách, respektive jejího prováděcího předpisu. Novela však nebyla schválena. Ze strany vedení MPSV bylo rozhodnuto o novém harmonogramu pro předložení návrhu novely (viz výše).

V roce 2017 zahájila v rámci systémového projektu Rozvoj systému sociálních služeb činnost pracovní skupina expertů, která pracuje na nastavení materiálně technického a personálního standardu sociálních služeb pro osoby s PAS a jiné pervazivní vývojové poruchy, spojené s chováním vyžadujícím vysokou míru podpory. Proběhlo již 7 jednání pracovní skupiny a v současné době dochází k finalizaci materiálu před předáním k připomínkování odborné veřejnosti. Dosavadní výstupy této pracovní skupiny byly též jedním ze členů výše uvedené pracovní skupiny prezentovány na průběžné osvětové konferenci projektu Rozvoj systému sociálních služeb, která proběhla dne 6. září 2018. Předpokládané dopracování materiálu se předpokládá do konce roku 2018.

STANOVISKO K PLNĚNÍ: Úkol nebyl splněn. Nicméně proces přípravy pro jeho splnění pokračuje a je odvislý od legislativního procesu, neboť tato změna vyžaduje novelu zákona o sociálních službách.

9. Zaměstnávání

1. Identifikovat ve spolupráci se zaměstnavateli v rámci charakteristiky volného místa vhodná pracovní místa pro osoby s PAS.

Gestor: Úřad práce ČR

PLNĚNÍ ÚŘAD PRÁCE ČR:

Toto opatření lze realizovat individuálně v závislosti na možnostech jednotlivých pracovišť Úřadu práce ČR a zejména na výskytu poptávky po pracovních místech vhodných pro osoby s PAS. Zaměstnanci Úřadu práce ČR v rámci monitoringu trhu práce intenzivně komunikují se zaměstnavateli vstřícnými k zaměstnávání osob se zdravotním postižením a provádějí sběr Jobmatchových dotazníků, které Úřad práce České republiky vytvořil v souvislosti se zavedením systémových opatření k hodnocení pracovního potenciálu osob se zdravotním postižením pro účely zaměstnanosti. Sběr těchto dotazníků je Úřadem práce České republiky realizován od začátku roku 2016 a od 2. pololetí tohoto roku je na sběr dotazníků kladen zvýšený důraz. K 31. srpnu 2018 bylo zaměstnavateli vyplněno celkem 1.387 Jobmatchových dotazníků, z nichž bylo 203 využito pro přímé zprostředkování zaměstnání klientům.

STANOVISKO K PLNĚNÍ: Úkol je průběžně plněn.

2. Zajistit informovanost pracovníků Úřadu práce ČR

- a. distribucí informace o způsobu jednání s osobou s PAS (Komunikační soubor),
- b. distribucí materiálu Specifika zaměstnávání osob s poruchou autistického spektra – stručného popisu obecné charakteristiky osoby s PAS ve smyslu poskytnutí zásadních informací při uplatňování osoby s PAS na trhu práce.

Gestor: Úřad práce ČR

PLNĚNÍ ÚŘAD PRÁCE ČR:

Komunikační soubor byl distribuován na Úřad práce ČR – generální ředitelství s průvodním dopisem náměstka pro řízení sekce zaměstnanosti a nepojistných sociálních dávek, který obsahoval informace a metodické doporučení k zajištění distribuce předmětného materiálu prostřednictvím krajských poboček Úřadu práce ČR na všechna kontaktní pracoviště tohoto úřadu. Sekcí zaměstnanosti a nepojistných dávkových systémů MPSV bylo doporučeno, aby s dotčeným materiálem byli seznámeni vedoucí zaměstnanci a zejména zaměstnanci odborných útvarů, kteří přicházejí do přímého styku s klienty, a kteří by se při komunikaci s osobami s PAS měli řídit danými doporučeními a pokyny. V souladu s tímto pokynem byli dotčení zaměstnanci s Komunikačním souborem seznámeni a k dnešnímu datu je tento materiál k dispozici na všech kontaktních pracovištích krajských poboček Úřadu práce ČR. Materiál je k dispozici všem zaměstnancům Úřadu práce ČR prostřednictvím interního sharepointu úřadu. K zajištění vzdělávání specialistů pro práci s lidmi se zdravotním postižením je připravována veřejná zakázka (viz oblast 2., opatření č. 2). V rámci připravovaných vzdělávacích kurzů je počítáno s proškolením celkem 198 zaměstnanců Úřadu práce ČR, kteří mohou přijít do kontaktu s osobami s PAS.

Zaměstnanci Úřadu práce ČR jsou také opakovaně seznamováni s komunikačním souborem v rámci realizace kazuistických seminářů zaměřených na oblast zaměstnávání osob se zdravotním postižením, které jsou pořádány na jednotlivých krajských pobočkách Úřadu práce ČR. Využití komunikačního souboru je dále také opakovaně zmiňováno ve vzdělávacích kurzech realizovaných Národní radou osob se zdravotním postižením ČR pro zaměstnance Úřadu práce ČR k problematice komunikace s osobami se zdravotním postižením.

STANOVISKO K PLNĚNÍ: Úkol byl splněn částečně. U bodu b bude třeba vyjasnit podobu materiálu Specifika zaměstnávání osob s poruchou autistického spektra, vypracovat ho a následně distribuovat.

10. Krizová situace v rodinách osob s PAS

1. Zavést pozici koordinátora podpory působícího v obcích. Tato předpokládaná nová typová pozice sociálního pracovníka bude zaměřená na podporu osob s disabilitou, jejich pečujících a blízkých osob na úrovni obcí III. typu v rámci výkonu sociální práce dle § 92 zákona o sociálních službách. Tato pozice má být financována z příspěvku na výkon státní správy v přenesené působnosti a dále z dotace podle § 103 zákona o sociálních službách. Koordinátor podpory by pomohl předcházet vzniku krizových situací a v nastalé krizové situaci by nabídl možnost řešení dle specifické potřeby osoby se zdravotním postižením. Jeho působnost je realizovatelná i v oblasti sociálních služeb, dostupnosti bydlení, zaměstnávání atd.

Gestor: MPSV

PLNĚNÍ MPSV:

MPSV realizuje systémový projekt Systémová podpora sociální práce v obcích⁷, který mj. spolupracuje s 15 obcemi, jež podaly samostatný projekt na posílení sociální práce na jejich území. Součástí obecních projektů je rovněž pilotní ověření typové pozice sociálního pracovníka „koordinátor podpory“.

STANOVISKO K PLNĚNÍ: Úkol nebyl splněn.

2. Vypracovat metodiku řešení krizových situací osob s PAS a jejich rodin, která bude zahrnovat postupy respektující standardní dosavadní režim konkrétního dítěte/dospělého s PAS tak, aby negativní dopad náhlých změn byl co nejmenší.

Gestor: MPSV

PLNĚNÍ MPSV:

Dne 7. března 2017 proběhla koordinační schůzka se členy Odborné skupiny pro koncepční řešení problematiky života osob s PAS k vyjasnění obsahu a funkce metodiky. Pracovní verze Metodiky byla zaslána této odborné skupině v červnu 2018 a prošla připomínkovým řízením členů skupiny. Finální úpravy materiálu proběhnou v plánovaném termínu do 30. září 2018.

STANOVISKO K PLNĚNÍ: Úkol byl splněn částečně. Pro úplné splnění úkolu je třeba dokument převést do oficiální podoby a distribuovat ho všem zainteresovaným útvarům a organizacím, které se touto problematikou zabývají.

⁷ <http://www.mpsv.cz/cs/25939>

11. Statistiky

1. V krátkém časovém horizontu zjistit hrubá data týkající se osob s PAS.

Gestor: MZ

PLNĚNÍ MZ:

Od ledna 2018 je v ostrém provozu Národní registr hrazených zdravotních služeb budovaný na základě novelizovaného zákona č. 372/2011 Sb. Tento systém obsahuje veškerá data vykazovaná o konzumované péči od poskytovatelů zdravotních služeb na zdravotní pojišťovny a umožňuje tak kvantifikovat:

- a) Všechny zdravotnické interakce osob s PAS se zdravotním systémem
- b) Sledovat trajektorii pacienta v systému
- c) Kvantifikovat objem konzumovaných zdravotních služeb a potřebu danou morbiditou nemocných

Silnou stránkou systému je schopnost kvantifikovat prevalenci léčených a kalkulovat její predikce. Dosud dostupná data jsou za rok 2015–2017, od 11/2018 budou dostupná data od roku 2010 – tato časová řada umožní i kvantifikovat incidenci léčených.

Slabou stránkou systému je, že pokud není osoba s PAS řádně diagnostikována, není zaznamenána. Tuto slabinu avšak neodstraní žádný jiný systém sběru dat.

STANOVISKO K PLNĚNÍ: Úkol je průběžně plněn.

2. Zavést do nově připravovaného systému efektivního výkaznictví sledování diagnózy F84 s důrazem na vyhodnocování prevalence dle diagnózy v pravidelných časových intervalech.

Gestor: MZ

PLNĚNÍ MZ:

Národní registr hrazené zdravotní péče je již dobudovaný a je možné z něj získávat data za roky 2015–2017. Pilotní analýzu dat k odhadu prevalence léčených osob s diagnózou F84 za roky 2015–2016 je k dispozici. Aktualizace o data za rok 2017 probíhá během léta 2018 (validace dat). Analýza ukazuje kromě prevalence i distribuci osob s PAS v České republice, jejich případnou migraci za péčí a zdravotní služby, které vyhledávaly.

Ředitel Ústavu zdravotnických informací a statistiky ČR na jednání Odborné skupiny dne 29. října 2018 data představil.

S ohledem na propojování datových úložišť se dá předpokládat, že na podzim roku 2018 budou dostupná i další data včetně těch o nově diagnostikovaných případech.

STANOVISKO K PLNĚNÍ: Úkol je splněn.

12. Seznam zkratk

AAK	Augmentativní a alternativní komunikace
ABA	Aplikovaná behaviorální analýza
LPS ČSSZ	Lékařská posudková služba České správy sociálního zabezpečení
MKN	Mezinárodní klasifikace nemocí a souvisejících zdravotních problémů
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MV	Ministerstvo vnitra
MZ	Ministerstvo zdravotnictví
NÚV	Národní ústav pro vzdělávání
OSSZ	Okresní správa sociálního zabezpečení
PAS	Porucha autistického spektra
Podnět	Podnět k řešení situace života osob s poruchou autistického spektra a jejich rodin
SPC	Speciální pedagogické centrum
ŠPZ	Školská poradenská zařízení
Zákon č. 95/2004 Sb.	Zákon č. 95/2004 Sb. o podmínkách získávání a uznávání odborné způsobilosti a specializované způsobilosti k výkonu zdravotnického povolání lékaře, zubního lékaře a farmaceuta, ve znění pozdějších předpisů
Zpráva	Zpráva o postupu prací na řešení problémů popsanych v Podnětu k řešení situace života osob s poruchou autistického spektra a jejich rodin